

Obligatorisk oppgave 2012

NB! De som ikke leverer oppgaven innen fristen mister retten til å gå opp til eksamen.

Innleveringsfrist: mandag 26. mars 2012, kl. 15.00

enten elektronisk til Arne.Dahlback@fys.uio.no
eller i merket kasse på Ekspedisjonskontoret i Fysikkbygningen.

Det er mulig å levere gruppearbeid, maks 3 personer pr gruppe (men individuell innlevering er selvfølgelig også OK)

NB! Husk å skrive kandidatnummer(e) på besvarelsen (ikke navn).

Kandidatnummeret ditt finner du på StudentWeb.

Ved innlevering på e-post, merk forsendelsen: oblig2012-FYS1010-XXX, der XXX er ditt kandidatnummer. Ved fellesinnlevering fra for eksempel tre personer merkes forsendelsen: oblig2012-FYS1010-XXX-YYY-ZZZ, der XXX, YYY, ZZZ er kandidatnummerne.

Det vil bli lagt ut liste over godkjente besvarelser på kursiden.

Regneoppgaven bør inneholde detaljerte utregninger og forklaring på hva som gjøres.

Det er tillatt å levere håndskrevet besvarelse, men den må være lesbar.

Oppgave 1 og oppgave 2 vektlegges likt.

Endelig karakter for kurset bestemmes ved sensur i juni ut fra eksamen (80%) og den obligatoriske oppgaven (20%).

Prosjektoppgaven blir *ikke* levert tilbake – sørg derfor for å lage en egen kopi før innlevering.

Oppgave 1

Polonium-210 (Po-210) er en radioaktiv isotop. Po-210 kan med svært god tilnærming betraktes som en ren α -emitter. Energien til hver α -partikkel når Po-210 desintegrerer er 5.3 MeV. Alexander Litvinenko fra Russland døde for fem år siden som følge av en meget høy stråledose fra denne isotopen.

Den fysiske halveringstiden til Po-210 er 138 dager og den biologiske halveringstiden for Po-210 som er tatt opp i blodet er 50 dager. Ca 10 % av inntatt mengde tas opp i blodet, resten skilles meget raskt ut av kroppen.

a) Hvor mange atomer tilsvarer 5.0 μg Po-210, og hvilken aktivitet vil denne mengden Po-210 ha?

Anta at en person drikker en kopp kaffe tilsatt Po-210 og at $1.4 \cdot 10^{16}$ atomer opptas i blodet og deretter fordeles jevnt i kroppen. Personens masse er 100 kg.

(oppgavesettet fortsetter på neste side)

- b) Hvilken effektiv dose (dvs i Sv) vil personen ha mottatt når det har gått 24 timer etter at kaffen ble drukket?
- c) Hvilken effektiv dose vil personen ha mottatt etter 1 uke?
- d) Vurder sannsynligheten for helseskader for denne personen.
- e) Gå ut fra at man unngår helseskader hvis den årlige effektive dosen er mindre en 200 mSv. Beregn en øvre grense for hvor mye Po-210 i gram en dermed kan anse for å være "trygt" å innta.

Oppgave 2

Skriv en populærvitenskapelig artikkel om radioaktivitet. Hensikten er å informere leserne om hva radioaktiv stråling er, hvilke stråledoser man er utsatt for i ulike sammenhenger, og hvordan man kan beregne disse. Anta at leserne ikke er strålingseksperter, men at de har noe realfagsbakgrunn. Noen av begrepene som bør forklares er: Halveringstider, aktivitet, Bq, Gy, Sv, desintegrasjon, doser, stråletyper, isotoper.

Artikkelen bør ikke overstige 5 A4-sider, men det er ikke noe krav at artikkelen skal være **så** lang. Om du/dere ønsker, ta gjerne med figurer. Det er viktig at du/dere bruker egne ord. Ren kopi av tekst fra annet materiale er selvfølgelig ikke tillatt. Hvis informasjon/figurer hentes fra nettet eller andre steder utenom pensumlitteraturen, må referanse gis.